

Billedkunst, Håndværk og Design, Matematik: 1.-2. og 3.-5. klasse
Omfang: 2-3 lektioner

Simpel batik med oliekridt og stoffarve

Batik er en traditionel måde at farve tekstiler på, der har en lang historie i Indonesien. Eleverne laver simpel batik med mønstre inspireret fra Indonesien. I tegner mønstre på lyst bomuldsstof med hvidt oliekridt. Herefter farves stoffet med kold tekstilfarve; kridtet afviser farven og skaber hvide mønstre.

Opgaven er tværfaglig, da I også kan inddrage Matematik og arbejde med mønstergenkendelse, geometriske figurer og spejling.

Inspiration til læringsmål

- Eleverne ved, hvordan man kan lave mønstre på stof ved brug af oliekridt og farvebad.
- Eleverne får erfaring med kreative teknikker, og hvordan farver og materialer virker sammen på tekstiler.

Inspiration til tegn på læring

- Eleverne kan forklare, hvorfor mønstrene bliver tydelige, når stof med oliekridt kommer i farvebad.
- Eleverne viser selvstændig brug af batikmetoden og kan skabe egne mønstre på deres bomuldsstof.

Kompetencer og målpar

Kompetenceområder	Kompetencemål	Færdigheds- og vidensmål
Matematik efter 3. klasse		
Geometri og måling	Eleven kan anvende geometriske begreber og måle	Placeringer og flytninger 1: Eleven kan beskrive objekters placering i forhold til hinanden / Eleven har viden om forholdsord, der kan beskrive placeringer
Geometri og måling	Eleven kan anvende geometriske begreber og måle	Placeringer og flytninger 2: Eleven kan beskrive og fremstille figurer og mønstre med spejlingssymmetri / Eleven har viden om metoder til at fremstille figurer og mønstre med spejlingssymmetri, herunder digitale værktøjer
Håndværk og design efter 3./4./5./6. klasse		
Håndværk - materialer	Eleven kan forarbejde materialer i forhold til produktets form, funktion og udtryk	Materialekombination og udtryk 1: Eleven kan sammensætte primære materialer til et produkt / Eleven har viden om at sammensætte materialer



Design	Eleven kan arbejde med enkle designprocesser knyttet til egen produktfremstilling	Produktrealisering 1: Eleven kan alene eller i fællesskab fremstille produkter efter oplæg / Eleven har viden om arbejdstilrettelæggelse alene eller i fællesskab
--------	---	--

Opgave: Lav simpel batik

I denne aktivitet laver I simpel batik ved at tegne mønstre på lyst bomuldsstof med hvidt oliekriddt. Herefter farves stoffet med kold tekstilfarve. Oliekriddet afviser farven og skaber hvide mønstre. Stoffet kan efterfølgende fikseres med strygejern.

Batik har en lang historie og stammer især fra Indonesien, hvor det har været brugt i mange hundrede år. Teknikken er traditionel, og særlige mønstre og farver kan vise, hvor man kommer fra. I opgaven lægges der vægt på mønstergenkendelse og geometriske figurer samt spejling. Aktiviteten kan differentieres på forskellige måder: De yngste elever kan bruge store, enkle former. De lidt ældre elever kan kombinere mønstre med tekst, mens de ældste elever kan tegne mere detaljerede mønstre.

Det skal I bruge

- Et antal printede elevark med geometriske grundfigurer.
- Lyst bomuldsstof (fx gammelt lagen, mulepose, T-shirt e.l.).
- Hvidt oliekriddt.
- Tekstilfarve til koldt vand (fx Dylon).
- Vand og en balje/spand.
- Handsker og evt. forklæde.
- Trægaffel e.l. til at røre i blandingen med.
- Aviser eller plastik som underlag.
- Evt. strygejern til fiksering.



Sådan gør I

Forbered elevernes egne mønstre:

Inden I går i gang med selve opgaven, kan du indlede med at tale om, hvordan man laver mønstre. Eleverne får udleveret et printet elevark med forskellige geometriske figurer, som klippes ud (se udklipsark).

Tal om, at et mønster består af farver eller former, der går igen i en bestemt rækkefølge. I kan i fællesskab prøve at lave nogle mønstre med figurerne, ud fra følgende kriterier (uden at lime dem fast).

Hvis man laver perlekæder med skiftevis en rød og en blå perle, får man et mønster. Mønstre kan også være streger, prikker eller figurer, som gentages på et stykke stof eller papir. Et mønster kan man altså kende ved, at det følger en regel eller orden.

Lad eleverne øve sig i at lægge forskellige mønstre. Hvordan kunne et mønster se ud, hvis:

- Figurerne ikke må røre hinanden.
- Baggrunden ikke må kunne ses.
- Figurerne skal overlappe hinanden.
- Figurerne skal ligge i samme retning.
- Figurerne skal ligge i to retninger.
- Figurerne er halve – lodret eller vandret.
- Til selve opgaven med stoffarvningen kan de også bruge andre figurer som spiraler, bølgede linjer, prikker, blomster, navne, solsymboler mm.

Forberedelse:

Vask stoffet uden skyllemiddel, så det er rent og uden rester, der forhindrer farven i at binde.

Lad stoffet tørre, og glat det evt. med et strygejern, så det er nemt at tegne på.

Tegn mønstre med oliekriddt (tryk hårdt for at få tydelige mønstre).



Farvning:

- Forbered farveblandingen efter vejledningen på stoffarven (blandes ofte med vand og evt. salt i en balje).
- Læg stoffet ned i farvebadet og sørg for, at det bliver jævnt dækket.
- Lad det ligge i 30-60 minutter, så farven når at trænge godt ind i stoffet.
- Oliekridtet afviser farven, så tegningen "står tilbage" som hvid.

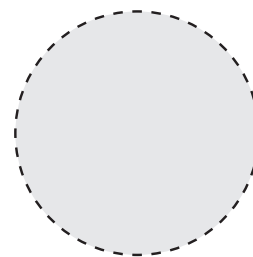
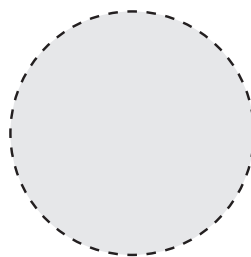
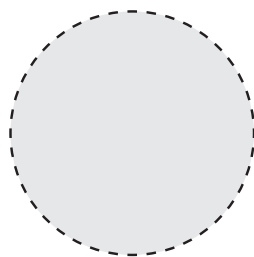
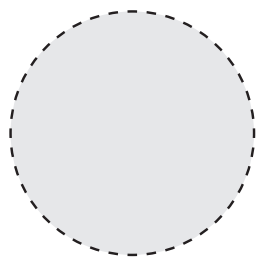
**Eft
erbehandling:**

- Skyl stoffet grundigt i koldt vand, indtil vandet er klart.
- Vask evt. stoffet i vaskemaskine (uden andet tøj).
- Hæng det til tørre.
- Læg bagepapir over mønstret og stryg stoffet med et strygejern for at binde farven.

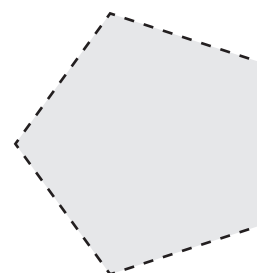
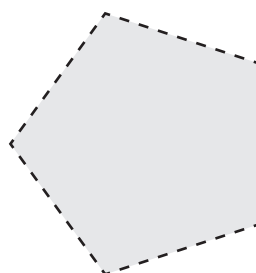
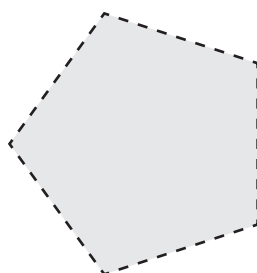
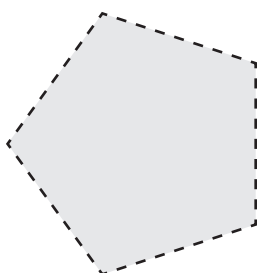


Figurer

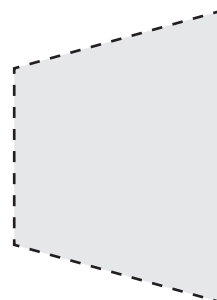
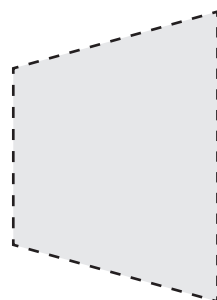
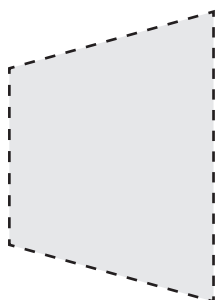
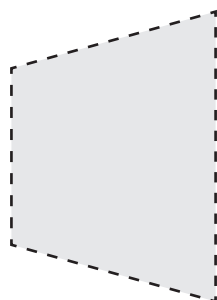
Cirkel



Polygon



Trapez



Rektangel



Oval

